

De rosse vleermuis, een typische boombewoner

De rosse vleermuis, *Nyctalus noctula*, behoort met een lichaamslengte van ongeveer 7,5 cm, een vleugelspanwijdte van 35 cm en een gemiddeld gewicht van 28 gram tot de grotere inheemse vleermuisensoorten. De naam rosse vleermuis is zeer toepasselijk.

UITERLIJK

De volwassen dieren van deze soort hebben een tamelijk kortharige pels met een rossig-bruine kleur, die als een glanzende vacht grote delen van het lichaam bedekt. Er is nauwelijks kleurverschil tussen de beharing van de rug en buikzijde. De oren van het dier zijn kort en tamelijk breed. In het oor bevindt zich een kort en breed oordekseel (tragus) dat er paddestoelvormig uitziet. Rosse vleermuizen hebben een sterk gebit met scherpe tanden en kiezen. Hiermee kunnen zij in de vlucht grote insecten pakken en vermalen.

VROEGE VLIEGERS

Rosse vleermuizen verschijnen 's avonds als een van de eerste vleermuisensoorten. Ze beginnen hun jachtvlucht vaak als het nog licht is, zodat hun opvallend silhouet

Onlangs is de brochure "Vleermuizen, bomen en bos" verschenen, waarin tips staan over vleermuisvriendelijk bosbeheer en onderhoud. Deze brochure is gratis verkrijgbaar bij de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ), Oude Kraan 8, 6811 LJ Arnhem. Tel. (026) 370 53 18. E-mail: zoogdier@vzz.nl

met de kenmerkende smalle, lange vleugels nog duidelijk te zien is. Soms ziet men ze al vliegen tussen nog laat op insecten jagende boeren- en huiszwaluwen. Meestal vliegen ze met grote snelheid boven boomtoppen, langs kronen van hoge bomen of boven grote, open ruimten in een bos. Ook ziet men ze op grote hoogte (meer dan 100 m) passeren of jagen. Tijdens hun jachtvluchten voeren ze regelmatig steile duikvluchten uit om insecten te kunnen vangen. Hun voedsel bestaat uit grote insecten, zoals meikevers, mestkevers en nachtvinders. Deze prooidieren worden in de lucht gegrepen en in de vlucht razendsnel opgegeten. Rosse vleermuizen jagen voornamelijk in de avond- en ochtendschemering. Deze perioden vallen min of meer samen met pieken in de activiteit van 's nachts actieve insecten.

OOK OVERDAG

Soms ziet men rosse vleermuizen ook overdag vliegen. Dit gebeurt vooral in het voor- en naseizoen. Ze lopen dan wel veel kans om door een roofvogel gepakt te worden. Evenals de laatvlieger, foerageren rosse vleermuizen vaak tamelijk ver van hun verblijfplaats in de buurt van brandende straatlantaarns. Ze vangen daar insecten die door het felle licht worden aangelokt.

VERRE VLIEGERS

Uit waarnemingen van geringde rosse vleermuizen is gebleken dat de dieren voor een deel 's winters en 's zomers in hetzelfde gebied

De rosse vleermuis wordt in ons land het gehele jaar in holle bomen aangetroffen.

blijven, maar dat een ander deel van de populatie wegtrekt in zuidelijke tot zuidwestelijke richting, vaak over grote afstanden. In Midden- en Oost-Europa lijkt de drang om in het najaar weg te trekken groter te zijn dan in onze streken. Vermoedelijk heeft dit te maken met de strengere winters, die gewoonlijk in Midden- en Oost-Europa heersen.

ORIËNTATIE

Rosse vleermuizen oriënteren zich, evenals de andere inheemse vleermuisensoorten, met behulp van echolotatie en met hun ogen. Een deel van de oriëntatiegeluiden valt binnen het gehoorbereik van de mens. Jonge mensen zijn vaak in staat om deze geluiden te horen. Ook het opgewonden gekwetter van een kolonie rosse vleermuizen, die zich op een warme zomeravond voorbereidt op het uitvliegen, en de sociale geluiden van de territoriale mannetjes in het najaar, die dan vrouwtjes naar zich toe proberen te lokken, zijn soms van veraf met het blote oor te horen.

VOORTPLANTING

De vrouwtjes van de rosse vleermuis vormen vanaf begin april kraamkolonies. Deze wisselen regelmatig van verblijfplaats. Het lijkt er op of de concurrentie met broedende vogels eerst zó groot is dat vleermuizen vooral de wijk nemen naar verblijven in holle bomen die zeer onaantrekkelijk zijn voor vogels. Later in het seizoen, als de broedtijd van vogels over zijn hoogtepunt is, vestigen de kolonies zich ook in eerder door vogels gebruikte boomholten.

(Wordt vervolgd.) Met dank aan P.H.C. Lina.

P.H.C. Lina